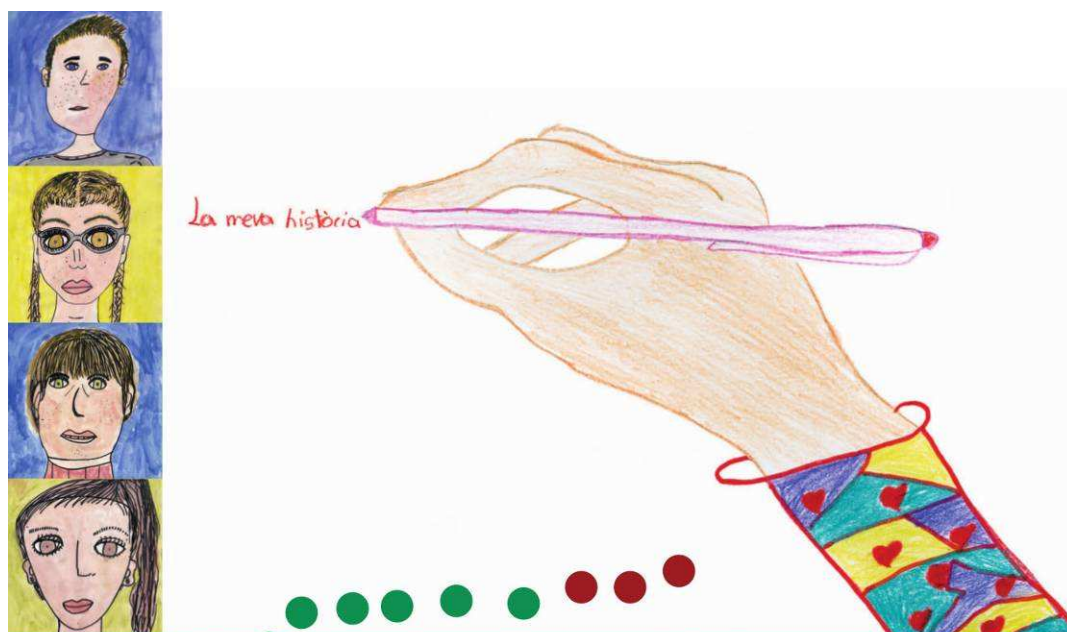




El fil de la Història

**Centcelles, el nostre objectiu:
un projecte educatiu per a compartir**



Exposició
Del 23 de juny de 2017 al 7 de gener de 2018
Museu Nacional Arqueològic de Tarragona
Plaça del Rei, 5. Tarragona









B.L.L. TARRAGONA

DOSSIER DE PREMSA

El fil de la Història.

Centcelles, el nostre objectiu: un projecte educatiu per a compartir

Inauguració de l'exposició: Dijous 22 de juny a les 19:30 h.



Del 23 de juny de 2017 al 7 de gener de 2018

Organitza: Museu Nacional Arqueològic de Tarragona

Amb la col·laboració de l'Ajuntament de Constantí, el patrocini de l'empresa Repsol, i la participació de tots els centres educatius de Constantí

Sala d'exposicions temporals del Museu Arqueològic de Tarragona (Plaça del Rei, 5)

L'exposició ***El fil de la Història. Centcelles, el nostre objectiu: un projecte educatiu per a compartir*** ha estat organitzada pel Museu Nacional Arqueològic de Tarragona amb la col·laboració de l'Ajuntament de Constantí, l'Arxiu Municipal de Constantí, el Col·legi Turó, l'Escola Centcelles, l'Escola Mossèn Ramon Bergadà, l'Institut de Constantí i el patrocini de l'empresa Repsol.

Més enllà de recollir i presentar els principals treballs realitzats durant les cinc edicions, que porta vigent, el projecte "Centcelles, el nostre objectiu", l'exposició vol ser una plataforma i una oportunitat de reflexió global sobre el valor de la Història – ara i aquí –, sobre el paper del patrimoni per al seu coneixement, sobre la responsabilitat d'aquest patrimoni i dels museus, en general, en el seu paper educador i de desenvolupament social i, fonamentalment, sobre la necessitat i capacitat de proposar i de portar a terme projectes col·laboratius que incideixin –més enllà dels objectius particulars i de les estratègies sectorials– en un benefici global per a la societat actual.

Un projecte col·laboratiu i transversal que ha partit del conjunt monumental de Centcelles, l'element patrimonial més antic de Constantí, eix del projecte i declarat Patrimoni Mundial l'any 2000.

A l'exposició es poden veure tots els materials interactius, audiovisuals, originals, maquetes, etc. elaborats durant aquest curs, així com documents i altres elements i objectes, recollits i documentats durant el procés de treball. Es poden veure i experimentar, també, els principals projectes desenvolupats durant aquestes cinc edicions.

PRESENTACIÓ

Coincidint amb la cinquena edició del projecte “Centcelles, el nostre objectiu”, la proposta de treball per al curs 2016-2017 va ser la d'organitzar una exposició, una part de la qual pogués recollir les reflexions i els treballs fets durant el curs per part de tots els participants, que ens permetés –tirant del fil de la Història– conèixer de primera mà –situant l'alumnat en el centre del procés– el valor de la Història i les eines que es poden utilitzar per al seu coneixement.

Ciceró deia que la història és “mestra de la vida”. El professor Josep Fontana –a *La història després de la fi de la història. Reflexions i elements per a una guia dels corrents actuals*, publicat el 1992–, senyalava que “entre les ciències socials, la història té el privilegi de ser la més pròxima a la vida quotidiana i l'única que abasta tot el que és humà en la seva globalitat. És també aquella que, quan s'ho proposa, té la virtut de ser la més comprensible per un major nombre de receptors del seu missatge”.

Per poder navegar en el complex món actual, tothom necessita d'informació històrica que li permeti conèixer els antecedents del present, per poder decidir amb major coneixement i racionalitat.

Aquestes idees han guiat, des de l'inici, el projecte «Centcelles, el nostre objectiu” i han estat l'eix central de la proposta de treball del curs 2016-2017 –en el qual el projecte ha arribat a la seva cinquena edició– proposant, com element de formalització i confluència de tots els treballs que s'han desenvolupat, el format d'una exposició: “El fil de la Història”.

Per què el format d'una exposició? Segurament, podríem dir que exposar és una de les finalitats més importants de l'activitat d'un museu i la seva forma de difusió més important. Tenint en compte, a més, la diversitat de formats que –amb les noves tecnologies– pot adquirir.

Exposar implica posar alguna cosa en evidència, mostrar-ho, però, també, posar en relació, establir vincles i participacions. En aquests sentit, el format expositiu es contempla com una interacció entre diversos protagonistes. En aquest cas entre tots els participants en el projecte “Centcelles, el nostre objectiu” i tots els que us heu acostat fins aquí. Exposar pot significar, també, arriscar, arriscar-se. És en aquest sentit, també, que es proposa aquesta línia de treball. Un nou pas en aquest projecte cooperatiu, que volem compartir amb tothom.

L'EXPOSICIÓ

Àmbits de l'exposició:

- **TIRANT DEL FIL DE LA HISTÒRIA...**
 - La meva història també escriu la Història.
 - Història de les escoles de Constantí.
 - Constantí, l'espai viscut.
- **CENTCELLES, EL NOSTRE CATALITZADOR HISTÒRIC!**
 - Hem treballat a Centcelles
 - Hem utilitzat l'exposició "Re-descobrint Centcelles"
 - Hem incorporat al projecte l'Arxiu Municipal de Constantí
 - Hem conegut com es fa una exposició.
 - Hem compartit els nostres treballs. Hem après els uns dels altres.
 - Hem anat a conèixer altres elements patrimonials
 - Us convidem a mirar Centcelles amb uns altres ulls !
- **"CENTCELLES, EL NOSTRE OBJECTIU": UN PROJECTE PER A L'EDUCACIÓ I LA PARTICIPACIÓ CIUTADANA**
 - Hem fet un documental!
 - Hem fet un còmic!
 - Hem teatralitzat la nostra història!
 - Hem fet jocs de taula!
 - Hem fet audioguies en català, castellà, anglès i àrab!
 - Hem fet el llibre de la fauna i la flora a Centcelles!
 - Hem fet la Revista de Centcelles!
 - Hem fet el Kahoot de Centcelles!
 - Hem mirat Centcelles, hem fet mirar Centcelles!
 - Hem fet un mosaic del projecte!

PRINCIPALS TEXTOS

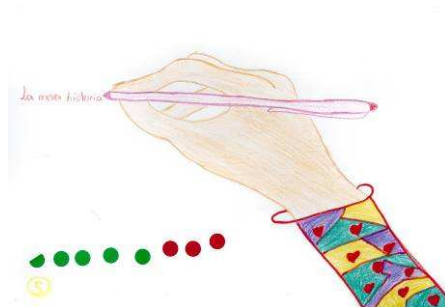
TIRANT DEL FIL DE LA HISTÒRIA...

Què és la Història? Per què ens interessa o ens pot interessar conèixer-la? Quina importància poden tenir les “nostres” històries i les dels nostres avantpassats? Ens pot servir aquest coneixement ara i aquí?

Aquestes són algunes de les preguntes que ens hem fet al llarg d'aquest curs, dins del projecte “Centcelles, el nostre objectiu” i a les quals hem intentat respondre'ns en el format expositiu que ara us mostrem... tirant del fil de la Història.

Per fer-ho, hem volgut concretar què ens agradaria saber, o a què ens serviria d'ajuda per apropar-nos i avançar en aquest coneixement.

Vam pensar que seria interessant partir del que tenim més proper: nosaltres, les nostres famílies, els nostres avantpassats, les nostres escoles i el nostre poble. I això és el que hem fet, a partir d'un recorregut, que ens porta des del moment actual fins les portes de Centcelles, l'element patrimonial més antic que es conserva a Constantí –eix del nostre projecte– i que se'ns ofereix com un element de desenvolupament del coneixement històric.



Tot el projecte del curs 2016-2017 a: <http://www.mnat.cat/?page=activitats-detall-cicles-actuals&id=objectiu&idAct=117>

- **La meva història també escriu la Història**

“La història és mestra de la vida” (Ciceró)

“Cada persona és una humanitat, una història universal” (Jules Michelet)

“La història fa als homes savis...” (Francis Bacon)

“Qui oblida la seva història, està condemnat a repetir-la” (Ciceró)

Treballar la història personal representa posar-se, cadascú, en el centre de la recerca. Prendre consciència d'un mateix, però, també, ser conscients que no existim sols, sinó que som fruit d'un procés, que ve de lluny.

Aquest procés és diferent per cadascú i, a la vegada, compartim, espais i esdeveniments viscuts de maneres diverses.

Com ho hem fet?:

La història personal l'hem treballat des de dos centres. Un d'Educació Primària – l'Escola Centcelles– i un d'Educació Secundària –l'Institut de Constantí.

La finalitat era la mateixa, conèixer la nostra pròpia història i la dels nostres avantpassats, utilitzant diferents fonts per arribar a aquest coneixement.

Des de l'Escola Centcelles vam concretar el projecte en l'elaboració d'un logotip, la formalització d'una carpeta personal –que havia de recollir tota la documentació que anàvem generant–, la creació del nostre perfil i del nostre autoretrat; la redacció de la nostra biografia, la nostra línia de vida o el nostre arbre genealògic i el recull dels nostres objectes “patrimonials”, aquells que per nosaltres eren significatius i ens representaven.

Tot ho vam treballar des de diferents disciplines, utilitzant fonts diverses i generant materials i documents en diferents suports. Aquests que podeu veure exposats són alguns d'ells.

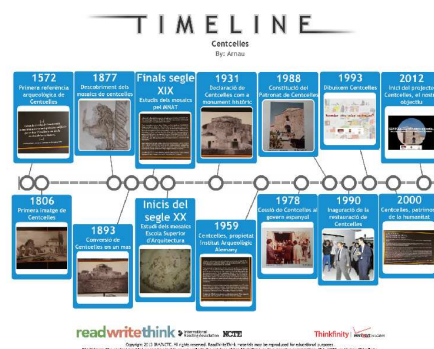


Des de l'Institut de Constantí vam partir d'un apropament a les diferents fonts que podem utilitzar per reconstruir la pròpia història (documentals, orals, gràfiques...).

Els tallers realitzats a Centcelles, les visites i activitats desenvolupades al MNAT –a l'exposició « Re-descobrint Centcelles » –i a l'Arxiu Municipal de Constantí, ens va proporcionar la

informació sobre les diferents fonts històriques i, també, sobre el coneixement de l'evolució històrica.

Vam decidir fer un eix cronològic –Timeline–, utilitzant les noves tecnologies, així com un recull de la història personal –en àudio i vídeo–, la redacció de l'autobiografia i de les històries familiars, així com el recull gràfic i la creació d'un arbre genealògic.



La realitat va ser que des de cada centre es va fer aquesta aproximació d'una manera diferent, utilitzant diferents recursos, que va acabar, però, confluint en una sessió conjunta, en la qual vam poder compartir i transferir-nos els coneixements adquirits.

- **Història de les Escoles**

“Ensenyar no és omplir un buit, sinó tractar d'encendre un foc”
(Michel de Montaigne)

“L'aire a l'escola depèn en gran part dels vents que corren a la societat”
(Ortega y Gasset)

“Ningú educa ningú. Els homes s'eduquen junts a través del món” (Paulo Freire)

Fer una mirada al nostre context més proper, aquell en el qual passem molt del nostre temps, convivint amb els companys i companyes i que forma part del nostre desenvolupament personal, va ser l'altre focus d'atenció del projecte.

Com era la nostra escola? Com havia arribat fins aquí? Des de quan podíem parlar d'escoles a Constantí? Havia canviat molt l'educació i l'ambient a les aules?

Com ho hem fet:

L'Escola Mossèn Ramon Bergadà –la més antiga de les escoles actuals de Constantí– ha estat l'encarregada de respondre a totes aquestes qüestions.

Van treballar des de diferents àrees: Català, Castellà i Medi. Com tots els participants en el projecte, van partir del coneixement de Centelles i del seu significat en l'evolució històrica.

Per apropar-se a aquesta evolució van treballar la línia del temps i les èpoques de la Història. Van conèixer les diferents fonts històriques i van començar a endinsar-se en la història de l'escola.

Van realitzar la pròpia línia del temps, concretada en un dia qualsevol, utilitzant el programa Timeline i van enregistrar diferents entrevistes amb membres de les seves famílies, per recollir les seves experiències escolars.

Van tenir dues grans fonts orals: un exdirector i un exsecretari de l'escola –Rodrigo i Jesús– i dues àvies de Constantí –Obdúlia i Sofia–, que es van sotmetre, tots ells, a les preguntes elaborades entre tot l'alumnat, després de concretar quins eren els temes d'interès per al treball.

A partir d'aquestes experiències i coneixences vam recollir material escolar de diferents èpoques, amb la col·laboració de l'Arxiu Municipal de Constantí i de particulars.



Podeu veure aquí una part d'aquest treball.

Una mica d'informació sobre l'ensenyament a Constantí

A finals dels segle XIX i inicis del segle XX l'ensenyament anava a càrrec del municipi.

Els escolars ocupaven aules, que es llogaven en edificis que no estaven pensats per escola, dues aules per les nenes, dues aules pels nens.

Es van dedicar a l'ensenyament fins als anys 60 del segle passat, les germanes Carmelites, que s'encarregaven, també, de l'Hospital.



El gener de 1920 es va inaugurar el nou edifici de les escoles (l'actual edifici de les Escoles Velles) amb aules separades per nens i per nenes. Un edifici que es va haver de reformar per acollir els molts nenes i nens de la immigració.

A finals dels 70 es va construir el nou edifici de l'Escola Mossèn Ramon Bergadà, iniciant-se en el vell edifici, l'embrió del que acabaria sent l'Escola Centcelles, nom aprovat al juliol de 1982.

L'Institut d'Ensenyament Secundari de Constantí va començar la seva tasca durant el curs 1996-1997 en unes aules prefabricades. L'actual edifici es va inaugurar el curs 2000-2001.



Al municipi es troba, també, el col·legi concertat de titularitat privada, Turó, l'Escola de capacitació Agrària Mas Bové i els terrenys per a conreus de la Facultat d'Enologia de l'URV "Mas dels Frares", així com l'Escola d'adults, l'Escola Municipal de Música i la Llar d'infants.

- **Constantí, l'espai viscut**

"Quan per damunt de tot, el que vull és ser contemporani, el Passat no deixa de barrejar-se, i quan més desitjo el Passat amb totes les meves forces, no hi ha qui tregui del mig el Present"

(Robertson Davies, *The Rebel Angels*)

La ciutat, el poble, és l'espai en el qual realitzem les nostres activitats quotidianes. Conèixer aquest espai, el seu ús, la seva evolució, la seva realitat, és un element, també educador.

Com ho hem fet:

L'evolució històrica de Constantí la van treballar els alumnes del Col·legi Turó, centre en el qual, la majoria dels seus alumnes no són, ni viuen a Constantí. Semblava important que poguessin fer un apropament a aquest entorn, en la major part de casos desconegut.

Partint del coneixement de Centcelles –del que van fer una maqueta de l'estat actual de la sala central coberta amb la cúpula decorada amb mosaic–, el treball es va centrar en la realització d'una línia cronològica per la qual es van triar els moments més rellevants de la història de Constantí, des del punt de vista històric, social i econòmic, a partir de la recerca bibliogràfica i documental, que es va plasmar en una línia del temps, que recollia textos i imatges.



Constantí: una mica d'Història

Amb precedents d'ocupació des de la prehistòria, l'element més significatiu dels antecedents històrics de Constantí és el conjunt monumental de Centcelles, que es troba en el seu terme municipal –Patrimoni Mundial– i un dels exemples més importants de la tardoromanitat de la Península Ibèrica.

1118: Ramon Berenguer III dona la ciutat de Tarragona i la seva comarca al bisbe Oleguer de Barcelona per la seva repoblació

1150: Delimitació del terme de Constantí

1177: L'arquebisbe Berenguer de Vilademuls trasllada la vila del Constantí vell al nou emplaçament de Llentisclell.

1218-1220: Comença la construcció del castell de Constantí, de la primera església del Constantí nou i es construeixen les muralles de la vila.

1300 – 1320: Primeres edificacions particulars a la vila de Dalt.

1321: Solemne festa del trasllat de la relíquia de Santa Tecla des de Constantí a Tarragona.

1363: Gran fortificació de les muralles de Constantí.

1385: Les tropes de Pere el Cerimoniós dirigides per Bernat de Vilamany entren a Constantí i enderroquen les seves muralles.

1621: Ampliació de la primera església amb la construcció d'una nova façana i d'un nou campanar.

1640: Constantí cau a mans de les tropes de Felip IV.

1641: La Mothe, general francès, guanya la vila de Constantí, la qual era sota el poder de les tropes castellanes.

1649: D'una manera definitiva Constantí cau sota el poder de les tropes castellanes, dirigides ara per Juan de Garay.

1650: Enderrocament del castell i incendi de l'església per part de les tropes de Juan de Garay.

1668: Inauguració de la segona església.

1744: Finalitzen les obres de la tercera església.

1811: El general francès Suchet ocupa Constantí i hi instal·la la seva residència.

1868-1869: Creació de la Junta Local Revolucionària. L'Ajuntament democràtic jura la nova Constitució espanyola.

1888: Un dels anys de màxima collita vinícola.

Finals segle XIX: Invasió de la fil·loxera i destrucció de moltes vinyes que suposarà la davallada de la producció del vi.

1880-1930: Gran desenvolupament del conreu de l'avellaner que es convertirà en la principal font d'ingressos de la vila.

1931-1939: Amb la proclamació de la República, Constantí es manifestà, clarament a favor de l'Estatut que reconeixia la personalitat política de Catalunya. La Guerra Civil provocà molts pèrdues econòmiques i del patrimoni artístic, així com humanes, amb les persones que trobaren la mort a causa de la guerra.

1940-1950: Després de la Guerra Civil es produeix una gran davallada demogràfica.

1960...: S'inicia una gran explosió demogràfica motivada per la creixent industrialització de la comarca.

1976: S'inicia la transició de la dictadura a la democràcia a través de diferents consultes i referèndums, fins arribar a les primeres eleccions democràtiques al juny de 1977. S'obre una nova etapa en la història de Constantí.

CENTCELLES, EL NOSTRE CATALITZADOR HISTÒRIC!

“Educar a partir del Patrimoni és educar, també, en la diversitat cultural”

(L. Coma / J. Santacana)

“Qui per els orígens perd identitat”

(Raimon)

El patrimoni és la part visible de la Història. És un eina que ens permet conèixer els antecedents del nostre present i reflexionar sobre el passat i sobre el futur.

Permet arrelar-nos i, a la vegada, tenir una visió global de les moltes cultures, que s'han anat succeint i que conviuen en aquests moments, mostrant la diversitat del conjunt de la societat.

Es converteix, doncs, o es pot convertir en una eina fonamental –en el cas que ens ocupa–, pel desenvolupament del coneixement històric, però, també, per la formació general de les persones, en tots els seus aspectes.



Per què hem treballat a Centcelles?

El nostre projecte ha partit d'un element patrimonial fonamental per Constantí, Centcelles. Un exemple de la tardoantiguitat d'Hispania, el monument conservat més antic de la localitat i, a més, Patrimoni Mundial. Un exemple clar de la funció que el patrimoni pot tenir en aquests moments i del seu paper com a generador de coneixement, de formació i d'implicació en el desenvolupament territorial i social proper.

Què hem fet i com ?

Conèixer Centcelles ens ha permès apropar-nos a l'època romana, a la seva arquitectura, als canvis socials, polítics i ideològics de l'Imperi romà, al seu art...

Ens ha proporcionat, també, un coneixement de l'evolució històrica del territori més proper i a la vegada ens ha obert a l'interès per altres patrimonis en diferents formats i en diferents llocs.

Per apropar-nos al seu coneixement i per introduir-nos en la construcció del coneixement històric hem utilitzat diferents eines i hem treballat des de diferents propostes.

• Hem treballat a Centcelles

Per conèixer la seva realitat hem realitzat diferents activitats, que ens han permès apropar-nos al coneixement de Centcelles d'una manera activa i participativa. A través de tallers i activitats realitzades al propi monument.

• Hem utilitzat l'exposició “Re-descobrint Centcelles”

Hem aprofitat, també, la possibilitat de treballar a partir de l'exposició « Re-descobrint Centcelles », presentada al MNAT des de l'abril del 2016 a l'abril del 2017, tant pel contingut de l'exposició –que ens va permetre investigar i descobrir aspectes fonamentals sobre Centcelles–, com per l'apropament als llenguatges expositius, que volíem aplicar al projecte d'enguany.

• Hem incorporat al projecte l'Arxiu Municipal de Constantí.

Des del curs 2016-2017 s'ha incorporat al projecte l'Arxiu Municipal de Constantí, com una altra font patrimonial fonamental per conèixer la història de Constantí i el patrimoni documental.

Hem realitzat visites amb els alumnes dels centres participants, organitzades i guiades per l'arxiver municipal, en les quals s'han pogut veure i treballar fonts documentals molt diverses.

· **Hem après com es fa una exposició.**

El fet d'escollir com a proposta de treball pel curs 2016-2017 el format d'una exposició va fer que haguéssim d'entrar en el coneixement dels llenguatges expositius –una de les formalitzacions més definitòries dels museus– i de tots els mecanismes per la seva organització, amb sessions de treball realitzades amb tots els grups participants.

· **Hem compartit els nostres treballs. Hem après els uns dels altres.**

La realització d'una jornada de presentació dels treballs realitzats cada curs, dins de la Setmana Cultural de Constantí, ha estat un altre dels eixos del projecte.

Aquesta jornada, realitzada al conjunt monumental de Centelles, tenia com a objectius principals que cada grup de treball pogués presentar les seves propostes, en una presentació pública i, sobretot, compartir les diferents propostes generades.

L'exposició dels diferents projectes era, també, una altra de les finalitats.

· **Hem anat a conèixer altres elements patrimonials.**

Centelles ha estat i és el nostre eix de treball, però sempre hem estat conscients de l'interès que té qualsevol patrimoni i del molt que podem aprendre i compartir amb altres patrimonis.

És per això que dins del grup de treball vam decidir que, com a reconeixement per la feina feta durant el curs, podia tenir interès pels alumnes participants anar a conèixer altres patrimonis, que poguessin complementar el que Centelles ens havia facilitat. I així ho hem fet. Hem visitat Empúries, Baetulo, Bàrcino, Tàrraco, la Vil·la dels Munts, la pedrera del Mèdol... Unes activitats, escollides sempre pels grups participants, dins del seu projecte global, que ens han permès ampliar la nostra visió de la història i el nostre coneixement sobre el patrimoni.

· **Us convidem a mirar Centelles amb uns altres ulls!**

Fa uns anys l'Ajuntament de Constantí va posar en marxa la Tardor Fotogràfica. Al 2009 i 2010 es va exposar la col·lecció del fotògraf Hug Teixidó, especialista en la tècnica de les tres dimensions (3D), una descoberta de la fotografia decimonònica, de total actualitat.

Hug Teixidó, que ha centrat el seu treball, principalment, en la fotografia científica, va realitzar diferents vistes de Centelles, utilitzant la tècnica de l'anàglif, patentada per Louis Ducos al 1891. Aquestes imatges, de dues dimensions, tenen la propietat de provocar un efecte tridimensional quan es veuen amb lents de color diferent per cada ull.

Més informació a: <http://www.arxiudeconstanti.cat/activitats/fotos/constanti-en-3-d-fotos-dhug-texido>

“CENTCELLES, EL NOSTRE OBJECTIU”: UN PROJECTE PER A L'EDUCACIÓ I LA PARTICIPACIÓ CIUTADANA

“La participació activa de la població s'ha d'incloure en les polítiques de conservació del patrimoni arqueològic”

(Carta Internacional per la gestió del patrimoni arqueològic. ICOMOS, 1990)

“Reivindiquem el valor social i educatiu del coneixement històric i la necessitat d'aprofundir en la innovació i en la investigació didàctica d'aquesta disciplina”

(Manifest Seminari Internacional de Didàctica de la Història, Barcelona 2007)

“L'aprenentatge de la Història és una peça important en la construcció d'una ciutadania amb criteri propi, que compregui críticament la seva pròpia identitat i que la pugui contextualitzar en el món global”

(Manifest Seminari Internacional de Didàctica de la Història, Barcelona 2007)

“Centcelles, el nostre objectiu” és un projecte educatiu i de participació ciutadana envers el patrimoni, impulsat i coordinat pel MNAT en col·laboració amb l'Ajuntament de Constantí, que compta amb el patrocini de l'empresa Repsol i la participació de tots els centres educatius de Constantí: Escola Centcelles, Escola Mossèn Ramon Bergadà, Institut de Constantí i Col·legi Turó.

Els seus objectius, entre d'altres són:

- Introduir noves formes d'accés al coneixement de l'època romana, a partir d'un monument clau de Constantí, el conjunt monumental de Centcelles, que és Patrimoni Mundial.
- Plantejar una experiència de participació ciutadana envers el patrimoni històric i cultural més proper, amb l'objectiu d'implicar els joves en el seu coneixement, valoració i difusió.
- Fomentar entre els participants el treball cooperatiu, que faciliti el desenvolupament d'actituds de respecte, valoració i defensa del patrimoni a través del coneixement i l'aprehensió del mateix.
- Incentivar propostes per al coneixement de Centcelles, que puguin ser utilitzades per la comunitat educativa i per la societat en general.
- Treballar a partir de les noves tecnologies.

La finalitat és que els centres l'incorporin com eix de treball dels seus projectes educatius i que s'estableixi un treball col·laboratiu entre tots els participants. Cada centre escull el nivell i les àrees de treball.

El desenvolupament del projecte es realitza dins d'un grup de treball en el qual estan representats tots els centres i institucions participants, coordinat pel MNAT i amb una dinàmica participativa i en contínua avaluació.

Iniciat durant el curs 2012-2013 , el projecte ha comptat amb la participació de prop de 800 alumnes i durant les seves cinc edicions s'han fet diferents projectes, utilitzant diferents models i formalitzacions, alguns dels quals podeu veure aquí.

L'any 2014 va rebre el Premi Didascàlia dins del Premis Auriga a experiències docents.

Tot el projecte a: <http://www.mnat.cat/?page=activitats-detall-cicles-actuals&id=objectiu&idAct=73>

Què hem fet?

• Hem fet un documental!

El curs 2012-2013 els alumnes de 5è de l'Escola Centcelles van decidir realitzar un documental pensat per presentar el conjunt monumental de Centcelles.

Van treballar en l'edició d'imatges fixes amb diferents programes i van realitzar la filmació del documental, per al qual van fer el guió, el text i la música amb l'adaptació de la cançó "Build me up Buttercup" del grup The Foundations amb una nova lletra, escrita, també per ells.

• Hem fet un còmic!

Els alumnes de 5è de l'Escola Centcelles del curs 2013-2014 van decidir articular el treball a partir de la realització d'un còmic.

Per a la seva formalització van començar per buscar una història, que va ser escollida entre les presentades per cada alumne. Finalment van ser dues històries que es van fusionar en una: El laberint de Centcelles.

Tot seguit van dissenyar els personatges per acabar triant entre totes les propostes els que, finalment, van ser els protagonistes.

A partir d'aquí es van definir les vinyetes, que es van fer de forma col·laborativa, triant, finalment, les tretze que conformen el còmic.

Aquest procés va ser realitzar a l'àrea de plàstica.

Les vinyetes definitives es van inserir en els diferents espais de Centcelles , utilitzant un programa digital d'edició d'imatges.

• Hem teatralitzat la nostra història!

Durant el curs 2014-2015 l'Escola Centcelles va decidir continuar tirant del fil del còmic realitzat pels alumnes de 5è del curs anterior, plantejant la seva dramatització i l'elaboració d'un fotomuntatge.

Per realitzar la proposta, van revisar el material generat pels alumnes del curs anterior, van desenvolupar els textos i els van adaptar per poder fer la dramatització.

Van formalitzar les diferents escenes, amb el repartiment de cadascun dels personatges i els assajos de la posada en escena.

La gravació es va portar a terme al conjunt monumental de Centcelles, per la qual cosa es van haver d'escollir les diferents localitzacions, el vestuari i l'escenografia.

El resultat va ser l'edició d'un fotomuntatge amb el còmic teatralitzat.



Alumnes de 5è d'EP. - ESCOLA CENTCELLES - CURS 2014 - 2015

• Hem fet jocs de taula!

Els alumnes de 1r d'ESO del Col·legi Turó del curs 2014-2015 van centrar la seva proposta en l'elaboració de jocs de taula sobre Centcelles.

El treball es va dur a terme com a Treball de Síntesi i, també, dins de l'Àrea de Socials i d'Anglès.



Un coneixement precís sobre Centcelles i el món romà, va ser la primera de les tasques a realitzar pels alumnes. També sobre l'estructura i les finalitats dels jocs, que es van treballar en diferents grups, en el quals es van distribuir els alumnes.

Aquests grups van proposar el format de joc sobre el que volien treballar i la seva realització. Entre d'altres es va proposar l'Oca de Centcelles i un "trivial", creant les normes del joc, el sistema de joc, els qüestionaris, etc.

• Hem fet audioguies en català, castellà, anglès i àrab!

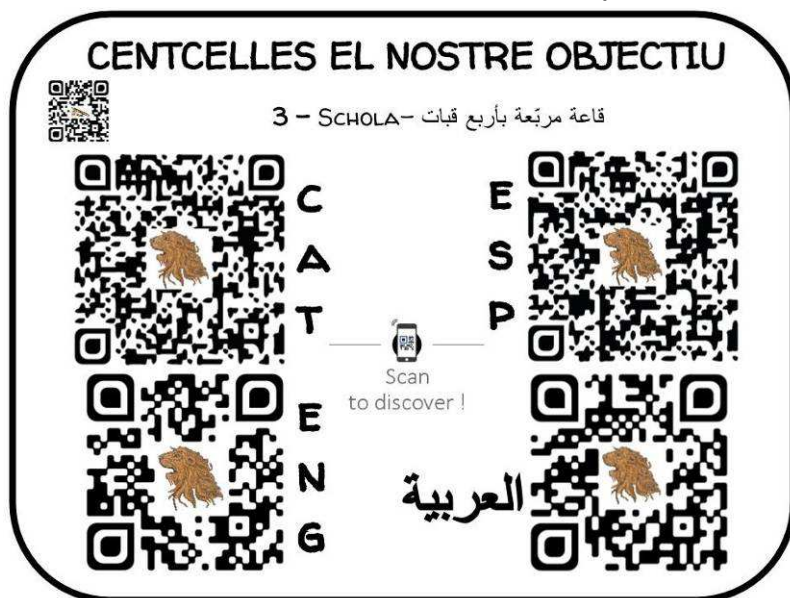
Des de la primera edició, l'interès de l'Escola Mossèn Ramon Bergadà va ser la utilització de les noves tecnologies per al projecte. Durant els cursos 2014-2015 i 2015-2016, el projecte es va centrar en l'edició d'audioguies en codis QR per poder accedir-hi des de qualsevol dispositiu mòbil.

La proposta es va integrar a les àrees de Medi social i de Llengua, principalment.

Per a la seva realització, partint del coneixement de Centcelles, els alumnes van decidir quina de les interpretacions històriques volien seguir, decantant-se per la darrera de les proposades: Centcelles, un campament militar. L'audioguia, però, advertia a l'inici d'aquesta tria.

Van fer un recull d'imatges, i van decidir quins espais s'explicarien a partir del coneixement dels seus usos. Es van redactar les històries de cadascun, tenint en compte la tria d'uns personatges, que havien de fer les explicacions.

Els documents es van treballar al *drive*, individualment, per després escollir les millors idees, per elaborar el text definitiu. Corregits els textos, es van fer parelles –un tècnic i un lector– per gravar la narració. Cada parella va crear el seu codi QR. Finalment, els tutors van elaborar l'espai web, on es troba tota la informació.



Durant el curs 2014-2015 es van realitzar les versions català i castellà. En el curs 2015-2016 es van fer les d'anglès i àrab amb la incorporació de l'àrea d'anglès i la col·laboració de pares i mares dels alumnes per la redacció dels textos en àrab.

Aquest projecte va ser presentat en el Fòrum Internacional d'Educació i Tecnologia "Les competències clau: la competència digital docent" organitzat per la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona el 29 de juny de 2015.

• Hem fet el llibre de la fauna i la flora a Centcelles!

Els alumnes de 1r d'ESO del Col·legi Turó van treballar durant el curs 2015-2016 sobre el context natural de Centcelles.

Per això van realitzar un treball de camp per l'entorn de Centcelles, fotografiant totes les espècies remarcables amb l'ajut del biòleg del col·legi, que va assessorar el projecte. El context abastava fins al riu Francolí.

Detectades les diferents espècies, el treball va continuar amb la classificació de les diferents plantes i animals, amb la col·laboració, també, d'un ornitòleg aficionat (Lluc Semis). Una vegada classificades van confeccionar el llibre que s'estructurava en: plantes, arbres i animals (mamífers, ocells i aus, rèptils i invertebrats).

Cada element s'explicava en una fitxa que contenia la imatge, el nom científic i la descripció en català i castellà.

Una feina transversal, enriquidora i treballada cooperativament.

• Hem fet la Revista de Centcelles!

Durant el curs 2015-2016, els alumnes de l'Escola Centcelles van decidir fer una revista per poder integrar l'expressió escrita, que treballaven a classe amb el que aprenien sobre Centcelles, que tant els agradava.

La classe es va organitzar en grups. Cada grup va escollir quina tipologia textual treballaria. Els mateixos alumnes van fer les fotografies, que més tard il·lustrarien la revista.

Per tal de poder recopilar la informació per escriure els articles, van visitar Centcelles diferents vegades, amb la realització dels tallers i activitats previstos dins del projecte, organitzats pel museu.

La revista va contemplar, també, una activitat compartida amb els alumnes de l'Institut de Constantí: una entrevista que els alumnes de l'Escola Centcelles els van fer per conèixer el seu treball i la seva aportació al projecte.

La revista va ser encartada dins la revista d'Constantí, revista d'informació municipal, editada per l'Ajuntament de Constantí, que va arribar a tots els domicilis de Constantí el juny de 2016.

Hem fet el Kahoot de Centcelles!

La proposta del curs 2015-2016 dels alumnes de 4t d'ESO de l'Institut de Constantí va ser la creació pròpia d'un Kahoot sobre Centcelles.

Kahoot és una plataforma online de ludificació de l'aprenentatge i d'utilització de les noves tecnologies a l'aula; és per tant, un complement per a la classe i la tasca docent on l'alumnat pot aprendre de manera divertida i jugant. El resultat del joc poden exportar-se a un full de càlcul o guardar-los a *Google Drive* per tal que el docent pugui disposar de la puntuació en el procés d'avaluació.

La plataforma de Kahoot està formada per dues webs. Una, *getKahoot!*, en què cal registrar-se gratuïtament i des d'on es pot crear un Kahoot o cercar-ne de creats. L'altre, *Kahoot.it*, és la que utilitza qui vol jugar-hi.

En el cas del projecte sobre Centcelles, el primer dels treballs a concretar va ser la creació –amb la participació de tot l'alumnat– del qüestionari mitjançant l'elecció d'una sèrie de preguntes –que podien incloure imatges i/o vídeos– la resposta correcta a les quals s'havia d'escollir entre quatre alternatives. Es van crear dos grups de treball. Quantes més preguntes es proposaven més possibilitats hi havia de poder guanyar el concurs, ja que a l'hora de jugar els que les havien formulat en sabien la resposta.

Una vegada fet el propi Kahoot s'accedeix a la partida a través d'un pin (un número de sis xifres), que permet unir-se, mitjançant el mòbil, un ordinador o una tauleta a la partida i començar a respondre les preguntes que es veuen en la pantalla del docent que està connectada a un projector.



Les preguntes tenen un temps de resposta (segons s'hagi programat en el programa d'edició). Com més ràpida sigui la resposta, més puntuació s'obté. En acabar, el concursant pot conèixer la seva puntuació i pot veure el rànquing de tots els concursants.

La realització d'aquest projecte va ser molt ben valorada per l'alumnat i la seva realització

tot un èxit en la jornada de presentació conjunta, en la qual els alumnes de tots els centres hi van poder jugar i comprovar el seu coneixement sobre Centcelles.

Us convidem a jugar-hi!

• **Hem mirat Centcelles, hem fet mirar Centcelles!**

L'Institut de Constantí va treballar des de l'inici del projecte i fins el curs d'enguany en un projecte transversal dels departaments de llatí, visual i plàstica i informàtica amb els alumnes de 4t d'ESO. L'objectiu era treballar els continguts i les formalitzacions d'una manera conjunta i col·laborativa.

Una immersió en el coneixement de Centcelles, a partir d'una xerrada donada a l'Institut pel conservador del MNAT responsable de recerca i col·leccions, així com del treball realitzat en el propi conjunt monumental –tallers i activitats diverses– ha estat el punt de partida de la realització d'una sèrie d'activitats que tenien per objecte la presentació de Centcelles en diferents formats i objectius: dibuixos, vídeos publicitaris, tríptics informatius i de difusió, una selecció dels quals es pot veure a l'exposició.

• **Hem fet un mosaic del projecte!**

Si Centcelles té un element que el distingeix, és el mosaic que decora la cúpula d'una de les seves estances principals.



L'Escola Mossèn Ramon Bergadà es va centrar en aquest tema –el mosaic– per al seu projecte del curs 2013-2014.

Els alumnes de 5è d'EP van estudiar què és i com es fa un mosaic, quines finalitats i usos tenia en el món romà i com es construïa. Van treballar amb diferents materials i amb diferents suports per realitzar diferents mosaics. La imatge escollida per realitzar tots aquests treballs va ser una de les imatges més conegudes del mosaic de la cúpula de Centcelles, el detall del lleó de l'escena de "Daniel a la fossa dels lleons".

La proposta final era fer un mosaic digital, a partir de totes les imatges que els alumnes havien pres amb les seves càmeres dels tallers i les activitats fetes a Centcelles, a partir de les quals s'acabaria construint aquesta imatge tan reconeguda. Van buidar i triar totes les fotografies fetes i amb l'aplicació <http://www.easymoza.com/> van construir el mosaic digital.

INFORMACIÓ PRÀCTICA

- Al Museu Arqueològic de Tarragona, del **23 de juny de 2017 al 7 de gener de 2018**

- **Horari:**

De juny a setembre:

De dimarts a dissabtes: de 9.30 a 20.30 h

D'octubre a gener:

De dimarts a dissabtes: de 9.30 a 18 h

Diumenges i festius: de 10 a 14 h

Dilluns i els dies 25 i 26 de desembre i 1 de gener: tancat

Dia de portes obertes durant els mesos d'exposició de la mostra:

19 d'agost, 11 de setembre, 23 de setembre, 7 i 8 d'octubre

- **Preu:**

L'exposició està inclosa amb l'entrada al Museu

- Més informació: www.mnat.cat

CRÈDITS EXPOSICIÓ

Projecte i organització

Museu Nacional Arqueològic de Tarragona

Amb la col·laboració de:

Ajuntament de Constantí
Arxiu Municipal de Constantí
Col·legi Turó
Escola Centcelles
Escola Mossèn Ramon Bergadà
Institut de Constantí

Patrocini

REPSOL

Idea, guió, textos, museografia i coordinació general

Pilar Sada

Equip de treball i desenvolupament del projecte:

Araceli Bertran (Escola Mossèn Ramon Bergadà)
Nazaret Borges (Escola Mossèn Ramon Bergadà)
Robert de Pablos (Institut de Constantí)
Josep Estivill (Arxiu Municipal de Constantí)
Gerard Ferrer (Institut de Constantí)
Dolors Fortuny (Ajuntament de Constantí)
Mercè Grané (Institut de Constantí)
Samuel Montes (Escola Centcelles)
Carlos Páez (Escola Mossèn Ramon Bergadà)
Jordi Piñol (Institut Constantí)
Laura Ramos (Escola de Centcelles)
Pilar Sada (MNAT)

I:

Alumnes de 5è d'EP de l'Escola Centcelles curs 2016-2017
Alumnes de 5è d'EP de l'Escola Mossèn Ramon Bergadà curs 2016-2017
Alumnes de 1r d'ESO del Col·legi Turó curs 2016-2017
Alumnes de 3r d'ESO de l'Institut de Constantí curs 2016-2017

Amb la col·laboració de:

Gemma Jové (MNAT)
Montserrat Perramon (MNAT)
Josep Anton Remolà (MNAT)
Marta Serrano (MNAT)

Disseny gràfic i col·laboració en la museografia:

Marc Valls

Fotografia

Gemma Jové

Edició i masterització àudios i vídeos

Adolf Alcañiz

Correcció textos

Cori Ribó

Muntatge

Museu Nacional Arqueològic
de Tarragona

Amb la col·laboració de:

Digital Color

Fusteria Prabe

Maud, Gran Format

ONFOCUS, sistemas y audiovisuales

Polman, S.L.

Successors de J. Moncunill, SL

Participants en el projecte “Centcelles, el nostre objectiu” cursos 2012 a 2017

- Alumnat de 5è d'EP de l'Escola Centcelles, cursos 2012-2013, 2013-2014, 2014-2015, 2015-2016 i 2016-2017.
- Alumnat de 5è d'EP de l'Escola Mossèn Ramon Bergadà, cursos 2012-2013, 2013- 2014, 2014-2015, 2015-2016 i 2016-2017.
- Alumnat de 1r d'ESO del Col·legi Turó, cursos 2012-2013, 2013-2014, 2014-2015, 2015-2016 i 2016-2017.
- Alumnat de 4rt d'ESO de l'Institut de Constantí, cursos 2012-2013, 2013-2014, 2014-2015 i 2015-2016.
- Alumnat de 3r d'ESO de l'Institut de Constantí curs 2016-2017

Grup de treball del projecte “Centcelles, el nostre objectiu” cursos 2012 a 2017:

- **Escola Centcelles:** Maijo Juncosa, Samuel Montes, Gumer Ortega, Germán Palacios, Laura Ramos, Gabi Regaña, Adriana Rubio i Eva Vázquez.
- **Escola Mossèn Ramon Bergadà:** Araceli Bertran, Nazaret Borges, Fernando Martos, Carles Páez, Josep Piñol, Jordi Prieto i Lluís Torrents.
- **Institut de Constantí:** Montse Bergadà, Nati Cabré, Rosa Claros, Robert de Pablos, Gerard Ferrer, Mercè Grané i Jordi Piñol.
- **Col·legi Turó:** Ricard Barot, Anton Borràs, Josep M. Bru, Pedro Ángel García, Gonzalo Giménez, Ignasi Martínez, Josep M^a Santamaria
- **Ajuntament de Constantí:** Josep Estivill, Dolors Fortuny (regidora d'Ensenyament), Sílvia Puerto (regidora d'Ensenyament cursos 2012 a 2015) i Daniel Rodríguez
- **Museu Nacional Arqueològic de Tarragona:** Francesc Tarrats (direcció), Pilar Sada (gènesi i coordinació del projecte), Montserrat Perramon (documentació), Josep Anton Remolà (recerca) i Gemma Jové (fotografia i suport informàtic).

Agraïm la col·laboració de:

Biblioteca de Constantí

Obdúlia Bofarull

M. Trinitat Bofarull

Abel Bruch

Sofia Coll

Constantí Ràdio

Rodrigo del Amo

Vanessa Gutiérrez

Jesús Jiménez

Jordi Martínez

Toni Ranchal

Noelia Silvero

Hug Teixidó

I a les famílies de l'alumnat de tots els centres, que han col·laborat, també, en el projecte amb la seva implicació i participació.